

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/44300
SL 165

Sayı : 89456481/610-688
Konu : Yazılı soru önergesi (7/44300)

12.06.2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 04.06.2014 tarih ve 181114 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan İzmir Milletvekili Sayın Ahmet Kenan TANRIKULU tarafından verilen 7/44300 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevap (3 sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET KENAN TANRIKULU'NUN 7/44300 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

Bakanlığımızca, Temmuz 2011-Temmuz 2014 tarihleri arasında maden işletmesinde çalıştırılmak üzere toplam 7 yabancı personele izin verildiği tespit edilmiştir.

Türkiye'de madencilik sektöründe yürütülen faaliyetlerin iş sağlığı ve güvenliği açısından araştırılması, incelenmesi ve değerlendirilmesi konusunda Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu tarafından düzenlenen 08.06.2011 tarih ve 2011/3 sayılı Raporun hazırlanmasına katkı veren kurumlardan birisi olarak nihai raporun tarafımıza ulaşmasıyla birlikte raporda öngörülen amaçlar doğrultusunda çalışmalar sürdürülmüş, tespit edilen hususlar ve öneriler mevzuat çalışmalarında değerlendirilmiştir. Bu kapsamda maden sektörüne yönelik yürütülen faaliyetlere ilişkin bilgiler, en son Mart 2014 tarihinde gönderilmiş olup, düzenli olarak üçer aylık periyotlar halinde Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı'na iletilmektedir.

15.01.2010 – 15.02.2012 tarihlerinde yürütülen Türkiye'de İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Koşullarının İyileştirilmesi Projesi (İSGİP) ile iş kazalarının ve meslek hastalıklarının en çok görüldüğü sektörler olan maden, inşaat ve metal sektörlerindeki KOBİ'lere ve KOBİ çalışanlarına yönelik çalışmalarda bulunulmuştur. Proje kapsamında;

128 işyerine "İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (İSG-YS)", "Risk Değerlendirmesi", "Sağlık Gözetimi" vb. konularda danışmanlık hizmeti verilmiştir.

Toplam 2.000 kişinin (iş güvenliği uzmanları, işyeri hekimleri, diğer sağlık personelleri, aile hekimleri, işverenler, çalışanlar, sosyal taraflar vb.) proje çıktıları konusunda eğitimi gerçekleştirilmiştir.

İnşaat, maden ve metal sektörlerindeki pilot işletmelerde sırasıyla % 35, % 10 (mermer işletmeleri) ve % 21 oranında iyileştirme yapılmıştır.

"İSG-YS", "Risk Değerlendirmesi", "Sağlık Gözetimi" vb. konularda toplam 54.000 rehber basılarak dağıtımı tamamlanmıştır.

Mevcut durumda 2013 yılında başlayan ve ilk projenin devamı niteliğindeki İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesi Projesi (İSGİP) kapsamında metal, maden, inşaat sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin işveren, işveren vekilleri ve iş güvenliği uzmanlarına yönelik 35 ilde bilgi verilmesini amaçlayan eğitim ve bilgilendirme toplantıları devam etmektedir. 2014 yılı Ocak-Mayıs ayları arasında Konya, Kayseri, Eskişehir, Kütahya, Sivas, Elazığ, Şanlıurfa, Diyarbakır, Van, Gaziantep, Kahramanmaraş, Adana, Hatay, Burdur, Antalya, Afyonkarahisar ve Denizli illerinde sektöre özgü bilgi verilmiştir. Söz konusu etkinlikler toplam 35 ilde sürdürülecek olup program ve detaylı bilgi www.isggm.gov.tr adresinde mevcuttur. Bununla birlikte, proje kapsamında metal, maden ve inşaat sektörlerine yönelik oluşturulan sektör bazlı İSG yönetim sistemlerinin TSE tarafından standart/kriter olarak yayınlanması çalışmaları sürdürülmektedir.

Ülkemizde yabancı işçi çalıştırılan maden ocağı sayısı 59'dur.

Bakanlığımız, 2010 yılından başlayarak tüm madencilik sektörünü kapsayacak şekilde iş sağlığı ve güvenliği teftiş politikası olarak koruyucu ve önleyici yaklaşımı esas almış ve programlanmış teftişler ile eğitim çalışmalarını bir arada yürüterek ülkemizdeki iş sağlığı ve güvenliği bilincini yükseltmeyi benimsemiştir. Bu kapsamda özellikle ölümlü iş kazalarının sıklıkla karşılaşıldığı yer altı kömür işyerlerinden havza halinde üretim yapılan işyerlerinde yılda iki defa olmak üzere, yer üstü ocakları ile yer altı metal ocaklarının teftişleri yıllık programlı teftişler halinde sürdürülmektedir.

Maden teftiş politikamız kapsamında;

- çift yol bağlantısı,
- mekanik havalandırma,

- yedek havalandırma grubu,
- yedek enerji kaynağı,
- patlamaya karşı korumalı (exproof) ekipman,
- merkezi izleme sistemi,
- solunum ve canlandırma ekipmanı,
- kademe yüksekliğinin uygun olmaması,

noksanlıklarının bulunduğu maden işyerlerinde durdurma işleminin uygulanması sağlanmıştır.

Bu kapsamda 2010 yılından bu yana yapılan teftişler sonucunda 1385 işyerine idari para cezası uygulanmıştır. Maden işyerlerinde; 2006 yılında 4 işyerinde durdurma, 2007 yılında 12 işyerinde durdurma, 2008 yılında 34 işyerinde durdurma, 2009 yılında 6 işyerinde durdurma idari tedbiri uygulanmış iken maden teftiş politikamızın etkin ve kararlı bir şekilde uygulanması sonucu 2010 yılında 59, 2011 yılında 46, 2012 yılında 58, 2013 yılında 54 ve 2014 yılı haziran ayı itibarıyla 71 işyerinde durdurma kararı alınmıştır.

2014 Haziran sonu itibarıyla maden işyerlerine yönelik olarak 41'i programlı, 61'i ise inceleme teftişi olmak üzere toplam 473 teftiş gerçekleştirilmiştir. Teftişler sonucunda 71 işyerinde durdurma idari tedbir kararı verilmiş, 256 işyerine idari para cezası yaptırım uygulanmıştır.

2011 ile 2014 yılındaki teftiş faaliyetlerimizin yanı sıra yeraltı ve yerüstü maden işletmelerinde önleme politikalarının geliştirilmesi, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün oluşturulması, kalıcı ve sistematik iyileşme sağlanması, ilgili taraflara rehberlik edilmesi, iş sağlığı ve güvenliği yönünden yeni yaklaşımın etkin kılınması ve teftişlerin etkinliği ile birlikte iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilinç oluşturulmasına katkı sağlamak amacıyla yeraltı ve yerüstü maden işletmelerinde genel iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine yönelik "Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği El Kitabı", hazırlanmış hazırlanan el kitabı yıl içerisinde içerik açısından zenginleştirilerek "Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi" hazırlanmıştır. Hazırlanan bu el kitabı ve rehber kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları, sendikalar, üniversiteler ve ilgili sivil toplum kuruluşlarına gönderilmiş, 19'uncu Dünya Uluslararası İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresinde açılan İş Teftiş Kurulu standında katılımcılara ve ziyaretçilere de dağıtılmış olup yoğun ilgiyle karşılanmıştır. Ayrıca 2012 yılı maden programlı teftişleri sonucu hazırlanan genel değerlendirme raporu kitap haline getirilmiş ve yine ilgili taraflara gönderilmiş, her iki yayınıımızda Bakanlığımız internet sayfasında yayımlanmıştır.

Bakanlığımızda görev yapan maden mühendisi/jeoloji mühendisi iş müfettişi sayısının artırılması amacıyla 2009 yılından bu yana yapılan sınavlar sonucunda; 2009 yılında göreve başlayan 2 ve 2010 yılında göreve başlayan 3 maden mühendisi iş müfettişi yardımcısı olmak üzere toplam 5 maden mühendisi iş müfettişi yardımcısı yeterlilik sınavlarını geçerek müfettiş olmaya hak kazanmıştır. Ayrıca, 2010 ve 2011 yıllarında göreve başlayan 29 maden mühendisi ve 1 jeoloji mühendisi iş müfettişi yardımcısı tek başına teftiş yetkisi alarak maden işyerlerinin teftişlerinde görevlendirilmişlerdir. Bu tarihten sonra göreve başlayan 3 maden mühendisi, 1 jeoloji mühendisi iş müfettişi yardımcısının ise iş müfettişlerinin refakatinde yetiştirilme süreçleri devam etmektedir.

2014 Haziran sonu itibarıyla Bakanlığımızda; 24 maden mühendisi iş başmüfettişi, 3 jeoloji mühendisi iş başmüfettişi, 7 maden mühendisi iş müfettişi, 29 maden mühendisi, 1 jeoloji mühendisi yetkili iş müfettişi yardımcısı ve refakat süreci devam eden 3 maden mühendisi, 1 jeoloji mühendisi iş müfettişi yardımcısı olmak üzere toplam 68 maden mühendisi ve jeoloji mühendisi görev yapmaktadır. 2010 yılında iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftiş yapan iş müfettişi sayısı 323 iken 2014 yılında bu sayı 556'ya yükselmiştir.

Maden mühendisi iş müfettişlerinin teftişlerinde kullanılmak üzere özellikle yer altı maden ocaklarında exproof fotoğraf makinesi ve toz maskesi, iş elbisesi, çizme, ayakkabı, baret gibi kişisel koruyucu donanımları 2013 yılında müfettişlere dağıtılmıştır. Ayrıca yine maden teftişlerinde kullanılmak üzere gaz ölçüm cihazlarının alımının Bakanlığımız 2014 yılı yatırım programına alınması sağlanmıştır.

2011 yılı içerisinde, iş sağlığı ve güvenliği yönünden yapılan teftişlerde görevli teknik iş müfettişi bulunmayan Antalya, Erzurum, Malatya, Samsun Grup Başkanlıklarında teknik iş müfettişleri görevlendirilmiştir. Bununla birlikte Türkiye genelinde 10 olan grup başkanlığı sayımız 5'e düşürülerek mevcut grup başkanlıklarının görev alanları, görev alanlarındaki işyeri sayıları, işçi sayıları göz önüne alınarak iş müfettişlerinin grup başkanlıklarındaki görevlendirilmeleri düzenlenmiştir.

19.09.2011 tarihinde yürürlüğe giren Bakanlığımız 2011/8 Genelgesi eki İş Teftiş Rehberinde değişiklik yapılarak maden işyerlerinde tespit edilen hususlar için mutlaka idari para cezası uygulanacağı, tespit edilen hususların işçilerin yaşamı için tehlikeli olması durumunda ise işyerinde hem işin durdurulması hem de tespit edilen hususlar için idari para cezası uygulanacağı hükme bağlanmıştır. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun yürürlüğe girmesini müteakip Bakanlığımız 2013/4 Genelgesi İş Teftiş Rehberi yenilenmiş ve maden işyerlerindeki teftiş uygulama esaslarına ilişkin hükümler korunmuştur.

Maden işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği teftişleri yanı sıra işin yürütümü yönünden de teftişler gerçekleştirilmiştir. 2012 yılında maden işyerlerine yönelik "Maden Sektörü Programlı Teftişi" kapsamında 270 işyerinin teftişi yapılmıştır. İki aşamalı olarak gerçekleştirilen programlı teftişin ilk aşamasında tespit edilen mevzuat ihlallerinden; ücret, fazla çalışma ücreti, hafta tatili ücreti, genel tatil ücreti, ikramiye ve diğer işçi alacakları olarak toplam 8.890.639,00 TL tutarın işçilere ödenmesi sağlanmıştır. Vergi ve sigorta primi olarak ise toplam 4.087.272,18 TL kamu geliri elde edilmiştir.

Teftişler sırasında özellikle küçük ölçekli maden ocaklarında çalışan toplam 154 işçinin sigortalılığı sağlanmış ve 48 işyerinde çalışan 2600 işçinin fiili ücret-kayıd ücret farkından doğan 1.203.974,32 TL tutar kayıt altına alınmıştır.

Ücret ve benzeri alacaklar olarak 55 işçinin toplam 233.950,00 TL alacağının ödenmediği tespit edilmiştir. Teftişlerin ilk aşamasında tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkları teftişin ikinci aşamasında gidermeyen işverenler hakkında; 170 işyeri ile ilgili olarak toplam 507.320,00 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Maden İşleri Genel Müdürlüğü ile Bakanlığımız arasında toplantılar gerçekleştirilmiş, maden işyerlerine yönelik olarak yapılacak olan teftişler için strateji belirleme, karşılıklı olarak veri tabanlarından yararlanabilme konularında ve konunun gereklerinin teknik ekiplerden oluşturulacak komisyonlarca belirlenmesi yönünde ortak karar alınmıştır.

Ayrıca 2012 yılında yürüttüğümüz maden işyerlerinde programlı teftişler kapsamında durdurma kararlarının birer örneğinin Maden İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilmesi sağlanmış, MİGEM tarafından faaliyeti durdurulan işyerlerinde durdurma faaliyetine aykırı olarak çalışma tespit edilmesi halinde MİGEM'e bildirim yapılması konusunda müfettişlerimize bilgi ve talimat verilmiştir.

Bakanlığımızca maden işyerlerinde ve diğer tüm sektörlerde gerçekleştirmekte olduğumuz teftişler mevcut mevzuat kapsamında, 26.03.2013 tarih 2013/4 sayılı Genelge ekindeki İş Teftiş Rehberi, 4857 sayılı İş Kanunu ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu uyarınca yürütülmeye devam etmektedir.